

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

23 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

președinte – Ghenadie Nicolaev,

judecătorii – Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru și Elena Covalenco

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov împotriva sentinței Colegiului penal al Judecătoriei Districtului Odessa din 08 decembrie 1927 în cauza penală în privința lui

Matrenițhii David Ivanovici, născut în anul 1905, originar și locuitor din s. Copanca, r-nul Bender;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 24.06.2014 – 17.09.2014 (instanța de recurs în anulare)

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Colegiului penal al Judecătoriei Districtului Odessa din 08 decembrie 1927 *Matrenițhii David Ivanovici* a fost condamnat în baza art. 54-6, 56²⁴ și 56²⁵ Cod penal al RSSU la 10 (zece) ani privațiune de libertate cu interdicție în drepturi pe un termen de 5 (cinci) ani.

2. Potrivit sentinței, Matrenițhii David a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că, avînd o atitudine ostilă față de puterea sovietică, din septembrie 1925 s-a încadrat în corpul nr. 3 român în calitate de agent secret și a contribuit la îndeplinirea misiunilor de spionaj în favoarea statului român. Pe parcursul mai multor ani, inculpatul a organizat trecerea agenților străini pe teritoriul sovietic. Afară de aceasta, inculpatului i s-a mai incriminat că a participat la comercializarea mărfurilor de contrabandă.

3. Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, a declarat recurs în anulare, invocînd temeiul prevăzut de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței Colegiului penal al Judecătoriei Districtului Odessa din 08 decembrie 1927 în partea condamnării în baza art. 54-6 Cod penal al RSSU cu încetarea procesului penal și reabilitarea condamnatului, pe motiv că a fost încălcat dreptul condamnatului la un proces echitabil.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Procurorul General Adjunct invocă faptul că în materialele dosarului nu sunt probe care ar confirma că inculpatul Matrenițchii David s-a ocupat cu spionajul în folosul României. În ședința de judecată inculpatul și-a recunoscut parțial vinovăția în cele incriminate și a declarat că într-adevăr, de mai multe ori, a organizat trecerea mai multor persoane pe teritoriul român și URSS, însă el nemijlocit nu a desfășurat activitate de spionaj.

Mai indică recurentul că sentința este pronunțată numai în baza declarațiilor inculpatului neconfirmate de alte dovezi obiective, iar fapta de acumulare a datelor secrete de către inculpat, care urmau a fi transmise autorităților române în calitate de informații de spionaj nu a fost constatată. Mai mult, instanța de judecată a încălcat flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cauza dată era obligatorie.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Co de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 septembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „spionaj”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, Matrenițchii David a fost condamnat la 08 decembrie 1927, prin sentința Colegiului penal al Judecătoriei Districtului Odessa pentru îndeplinirea misiunilor de spionaj în favoarea statului român, în lipsa apărătorului, fără a-i fi respectat dreptul la apărare.

Rezultă că, instanța a ignorat în mod vădit principiile și normele unanim recunoscute și fundamentale ale unui proces penal echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa, avînd dreptul să fie asistată de un apărător, nefiind obligată să dovedească nevinovăția sa.

Ținînd cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărîrea judecătorească irevocabilă de

condamnare a lui Matrenițchii David în baza art. 54-6, 56²⁴ și 56²⁵ Cod penal al RSSU, cu casarea acesteia și, în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare de pe rol devine pasibil admiterii, cu casarea totală a hotărîrii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii imputate.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, casează parțial sentința Colegiului penal al Judecătoriei Districtului Odessa din 08 decembrie 1927 în partea condamnării lui **Matrenițchii David Ivanovici** în baza art. 54-6 Cod penal al RSSU cu dispunerea încetării procesului penal în acea parte.

Matrenițchii David Ivanovici este reabilitat în fața societății și reintegrat în drepturi.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 23 septembrie 2014.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecători

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru

Elena Covalenco